

Funktionsrätt Sveriges plattform för ett gott liv - även för de som är utestängda från arbetsmarknaden

Fallbeskrivningar

Jonas 28 år

Jonas är 28 år och bor i en bostadsrätt med två rum och kök med personlig assistans i en mindre stad i Sverige. Jonas har aldrig haft ett arbete och får aktivitetsersättning på garantinivå på 8 587 kr före skatt i månaden. Hyran för hans bostad är 6 300 kr och han har bostadstillägg på 4 759 kr i månaden.

Jonas har en flickvän som bor i en grannkommun och där bor också några av hans kompisar. Jonas och hans flickvän har nu bestämt att de ska flytta ihop i en gemensam hyresrätt i grannkommunen. Jonas har fått ett positivt förhandsbesked

om rätt till personlig assistans av inflyttningskommunen.

Försäljningen av Jonas lägenhet går bra, han kommer att få 210 000 kr kvar som han tänker kan vara bra att spara tills han blir äldre. Paret's nya lägenhet har en hyra på 8 500 kr i månaden varav Jonas ska betala hälften. När han nu söker om bostadstillägg får han en kalldusch. Försäkringskassan meddelar att Jonas inte har rätt till bostadstillägg eftersom han har 150 000 kr på banken. Jonas börjar fundera på om han överhuvudtaget har råd att flytta ifrån sin hemkommun.

Funktionsrätt Sveriges medlemsförbund har på ordförandemöte 2017 enats om dessa fallbeskrivningar som tillägg till plattformen Ett gott liv.

Karin 25 år

Karin bor sedan fem år tillbaka i en gruppboende i en mellanstor ort i Sverige. Hon har daglig verksamhet inte långt ifrån bostaden, men kommunen hon bor i betalar inte ut någon habiliteringsersättning.

Karin har aldrig haft ett arbete och hon uppbär hel aktivitetsersättning på garantinivå på 8 400 kr före skatt, när skatten är dragen återstår 6 580 kr. Karins lägenhet är 40 kvadratmeter stor och i huset finns gemensamhetsutrymmen som numera räknas in som hyresgrundande. Hyran för gruppboendet är 5 700 kr per månad. För att klara hyreskostnaden har Karin också bostadstillägg om maxbeloppet 4 650 kr. Hemkommunen

Linda 47 år

Linda har en psykosjukdom och omfattas av LSS. Sedan fyra år tillbaka bor hon i gruppboende i Göteborg. Linda kan inte arbeta och blev därför erbjuden daglig verksamhet med bussavstånd från hemmet. Habiliteringsersättningen var 50 kronor per dag om hon deltog men då omkostnader för buss/spårvagn kostar 29 kronor enkel väg blev den totala kostnaden för Linda 58 kronor per dag. Hon avstod från daglig verksamhet eftersom hon inte har råd med att gå minus 8 kronor per dag.

Linda bor i gruppboendet tillsammans med fyra män och när de boende gör något tillsammans blir

betalar inte ut något kommunalt bostadstillägg. När Karin betalt sin hyra har hon 5 530 kr kvar. Det ska räcka till matinköp, eventuella mediciner, tand- och läkarbesök, fritidsintressen med mera.

Karin gillar att bowla och har sedan flera år tillbaka haft ledsagarservice tre gånger i månaden till bowlingen. För ett tag sedan beslutade hennes kommun att hon måste betala även för ledsagarens omkostnader när de bowlar. För Karin blir det ett stort avbräck i ekonomin då hon lever under så knappa förhållanden. För att Karin inte ska bli alltför isolerad på gruppboendet skjuter Karins föräldrar till pengar varje månad så att hon kan få fortsätta med sitt fritidsintresse.

det ofta hockey. För att vara med i gemenskapen betalar Linda kostnader för hockeybiljetter, fast hon egentligen inte är intresserad. På gruppboendet finns inte resurser att stötta de individuella fritidsintressen som finns hos de som bor där.

Det finns ett aktivitetshus i närheten av gruppboendet. Linda gillar att måla och simma, men då personalresurserna inte räcker till, skriver personalen istället ut olika bilder från internet som Linda får färglägga ensam i sin lägenhet. Simma har de aldrig möjlighet till, trots att badhuset ligger två hållplatser från hemmet.

Roger 59 år

Roger bor i bostadsrätt med låg avgift, centralt i Stockholm. För drygt tio år sedan förvärrades hans personliga situation då hans livspartner sedan många år gick bort. Hans livslånga allmänna oro och ångslan fördjupades så att han inte längre förmådde gå till jobbet eller hålla kontakten med arbetsplatsen. Roger fick kontakt med vården och genom sin nya läkare fick han en psykiatrisk tillståndsbeskrivning. Roger fick flera läkarintyg som visade att han på lång tid inte skulle kunna arbeta och fick då tillfällig sjukersättning beviljat av Försäkringskassan.

I samband med politiska reformer togs möjligheten till tillfällig sjukersättning för längre och svårbehandlade tillstånd bort. Roger tvingades in i nya processer med Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan. Det konstaterades att han var för sjuk för att arbeta, men att hans funktionsnedsättning troligen inte skulle behöva bli livslång med rätt stöd och behandlingsinsatser. Utifrån den framtida förhoppningen nekades Roger permanent sjukersättning. Tyvärr gav inte vård- och rehabiliteringsinsatser någon dramatisk förbättring i hans tillstånd. Rogers oro och ångest fördjupades också av den ekonomiska osäkerheten och av ständiga ifrågasättanden av hans tillstånd. Detta gjorde det svårare för Roger att svara upp mot vård- och rehabiliteringsinsatser. Efter en tid vänder Roger sig akut till sin hemkommun i Stockholm.

Han saknar pengar för att kunna betala sin avgift för bostadsrätten och köpa mat för dagen. Efter en kort tid av akut hjälp påpekar handläggaren att han i sin bostadsrätt har sådana ekonomiska värden att han inte kan bedömas ha rätt till försörjningsstöd innan han förbrukat dessa. Roger tvingas sälja den bostad han och livspartnern delat. Bostadsrättens värde har ökat under den tid Roger levt på existensminimum. Roger får inte heller hjälp med försäljningen utan får själv stå för mäklarkostnader och för att hitta en lämplig hyresbostad. När intäkten från försäljningen av bostadsrätten är förbrukade kommer Rogers månadskostnad för den nya hyresrätten att vara två och en halv gång högre än avgiften i hans tidigare bostadsrättsförening. Roger kommer inte att få varken försörjningsstöd eller bostadstillägg innan vinsten från försäljningen är förbrukad. Roger som redan innan haft stora svårigheter att organisera och planera sitt liv, sitter nu isolerad i ett dyrt boende utanför stan, med ett kapital som måste ta slut innan han kan få hjälp över tid. Först vid pensionsdagen får Roger i någon mån vila från den ekonomiska osäkerhet, som undergrävt hans egna ansträngningar att komma tillbaka. Boendet kommer då ta större delen av hans pension i anspråk och han kommer sannolikt behöva söka olika former av bidrag och tillägg som fattigpensionär.

Åke, 59 år

Åke föddes med en utvecklingsstörning som mellanbarn i en syskonskara på tre. Han arbetar på en daglig verksamhet och bor i en gruppbo- stad i en av Stockholms kommuner där han växte upp och där föräldrarna bodde fram till deras bortgång.

Hans föräldrar var bland de första i sin generation som valde bort institutionslivet för sin son när han föddes 1958. Men likt många föräldrar födda på 1930-talet hade inte Åkes föräldrar några djupare kunskaper om hur arvet efter dem skulle påverka Åkes ekonomiska situation.

Innan föräldrarna dog såg Åkes ekonomi ut så här:

Månadsinkomst:

7 235 kr – garantinivå/hel sjukersättning (9 100 kr minus 1 865 kr i skatt)

4 750 kr – bostadstillägg / 95 procent av 5000 kr (Hyrestaket på 5000 kr har legat oförändrat sedan 2007)

624 kr – habiliteringsersättning (6,50 kronor i timmen, sex timmar per dag, fyra dagar i veckan)

Summa: 12 609 kronor

Månatliga utgifter:

8 000 – hyra för lägenhet i gruppbo- staden

2 800 – mat och förbrukningsvaror

300 – hemutrustning/inventarier

500 – kläder och skor

275 – Hälso- och sjukvård (hög- kostnadsskydd 2 200 (läkemedel) + 1 100 (sjukvård) delat på 12 månader)

490 – Resor med färdtjänst

2 000 – Fritidskostnader inklusive mobilabonnemang

Summa: 14 365 kronor

Underskottet på nästan 1800 kr i månaden täcktes av föräldrarna som även bekostade en enklare semesterresa för Åka varje sommar. Åkes föräldrar dog för ett år sedan med bara några månaders mellanrum. Föräldrarna ville att Åke skulle få lika mycket i arv som sina syskon, så att han även när de inte fanns längre skulle kunna fortsätta ha en enkel men bra vardag. Vad föräldrarna inte visste var att bostadsbidraget minskar eller helt uteblir om man har en förmögenhet. Föräldrahemmet hade fått en kraftig värdeökning sedan det byggdes på 60-talet. Efter försäljning blev Åkes del av arvet 725 000 kr. Med dagens regler skulle Åke förlora nästan hela bostadstillägget och hans underskott skulle bli cirka 6000 kr månaden. Åkes arv äts upp i snabb takt och efter ca 10 år återstår försörjningsstöd resten av livet.

(Obs! Siffrorna har tagit hänsyn till de höjda ersättningsnivåer som träder i kraft den 01 juli 2017.)

**Funktionsrätt
Sverige**

Funktionsrätt Sverige

Landsvägen 50 A Box 1386, 172 27 Sundbyberg

Tel 08-546 404 00

www.funktionsratt.se